

Input // output

Belastingprikkel

Van Oudheusden ontwerpt een algemeen evenwichtsmodel waarin de economie op de lange termijn groeit door creatieve destructie, waarbij een nieuwe technologie wordt uitgevonden die eerdere technieken uit de markt drijft. Om de effecten te kwantificeren vervangt de onderzoeker de parameters uit het model met werkelijke waarden. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van data over de vier grootste economieën van Europa in de periode 1995–2006. Uit de resultaten blijkt dat de overheid de maatschappelijke welvaart via creatieve destructie het efficiëntst kan stimuleren door

onderzoek en ontwikkeling fiscaal te stimuleren. Dit beleid blijkt ongeveer drie maal zo efficiënt te zijn als het beste alternatief: verlagen van de belasting op kapitaal. Om deze maatregel te financieren blijkt verhogen van de btw of bezuinigen op andere uitgaven de minst versturende manier. Overigens verdient de overheid een deel van het geld al terug doordat economische groei de belastinginkomsten doet toenemen.

Oudheusden, P. van (2012) *Dynamic scoring through creative destruction*. CentER Discussion Paper, o84.

Vervoerders

De optimale marktstructuur in het openbaar vervoer is soms een monopolie. Dit blijkt uit een theoretisch model waar reizigers kunnen kiezen tussen vervoer per auto of per openbaar vervoer. Als het openbaar vervoer aangeboden wordt door twee of meer bedrijven, is er sprake van dubbele marginalisatie. Dit ontstaat doordat vervoerder A een winstmarge kan vragen bovenop de *break-even* ticketprijs. Deze hogere prijs leidt ertoe dat meer reizigers kiezen voor de weg. Vervoerder B verliest ook klanten, omdat het aantal reizigers dat overstapt via het netwerk van vervoerder A afneemt. Vervoerder A neemt dit negatieve effect op vervoerder B echter niet in acht. Als er slechts één vervoerder zou zijn, zou dit effect wel worden geïnternaliseerd. Hierdoor is de ticketprijs onder een monopolie lager en daarmee de maatschappelijke welvaart hoger. Van der Weijde *et al.* verifiëren dat deze conclusie uit eerder onderzoek in de meeste gevallen geldt, maar niet altijd. Uit hun uitgebreide model blijkt dat de optimale marktstructuur afhangt van onder andere de waarde van tijd.

Weijde, A.H. van der, E.T. Verhoef en V.A.C. van den Berg (2012) *Competition in multi-modal transport networks: a dynamic approach*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 116.

Netwerken

Het verschil in salaris tussen etnische groepen is groter in regio's waar sociale netwerken meer gesegregeerd zijn. Deze conclusie trekken Toomet *et al.* aan de hand van data over telefoongesprekken in Estland en de Verenigde Staten in 2006. Sociale netwerken worden door de auteurs gekenmerkt als gesegregeerd wanneer vooral wordt getelefoneerd met mensen uit dezelfde etnische groep. Segregatie van sociale netwerken kan inkomensverschillen veroorzaken, maar inverse causaliteit is ook denkbaar. Daarnaast is het mogelijk dat een derde factor zoals discriminatie de onderliggende oorzaak is van beide variabelen.

Toomet, O., M. van der Leij en M. Rolfe (2012) *Social networks and labor market inequality between ethnicities and races*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 120.

Milieuwetgeving

Poelhekke en Van der Ploeg onderzoeken uitgaande buitenlandse directe investeringen door Nederlandse bedrijven in de periode 2000–2006. Uit het onderzoek blijkt dat de milieuwetgeving in het ontvangende land wordt meegewogen in de beslissing van investeerders. Strenge milieuwetgeving blijkt investeringen aan te trekken in onder andere de elektronica-, de communicatie- en de auto-industrie. De auteurs schrijven dit effect toe aan *corporate social responsibility*. Nederlandse bedrijven proberen een goede reputatie op te bouwen door te investeren in milieuvriendelijke landen. Maar met name in relatief milieuvriendelijke sectoren zoals tabak en olieraffinage schrikt strenge milieuwetgeving Nederlandse investeringen juist af. Dit kan komen doordat milieuwetgeving bedrijven in deze sectoren zo veel beperkingen oplegt dat Nederlandse investeerders weinig winstmogelijkheden zien. Door het tweezijdige karakter is het totale effect van milieuwetgeving op het bedrag aan investeringen niet significant.

Poelhekke, S. en F. van der Ploeg (2012) *Green havens and pollution havens*. DNB Working Paper, 353.

Beleggingen

Het fondsvermogen van Nederlandse beleggingsinstellingen is in het derde kwartaal van 2012 gestegen met 4,4 procent ten opzichte van het kwartaal ervoor. Deze stijging is voornamelijk tot stand gekomen doordat de instellingen koerswinst behaalden. In totaal bedraagt het fondsvermo-

4,4%
SINDS 1916
Groei fondsvermogen
beleggingsinstellingen

gen van beleggingsinstellingen 536,1 miljard euro. Volgens de cijfers van De Nederlandsche Bank lag het fondsvermogen in maart 2009 nog onder de 200 miljard euro.

DNB (2012) *Beleggingsfondsen profiteren van koerswinsten op aandelen en obligaties*. Statistisch nieuwsbericht, 15 november.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Onzeker

Onzekerheid over de toekomstige vraag beïnvloedt de capaciteitsbeslissing van bedrijven. Als de kosten van capaciteitsuitbreiding laag zijn, neemt de capaciteit toe naarmate er meer onzekerheid over de vraag heerst. Deze extra capaciteit brengt namelijk flexibiliteit, zodat er meer geproduceerd kan worden als de vraag hoog blijkt te zijn. Als de kosten van extra capaciteit echter hoog zijn, wordt er juist minder capaciteit geïnstalleerd naarmate de onzekerheid toeneemt. Dit komt doordat veel capaciteit niet kan worden gebruikt indien de vraag laag uitvalt. Als de kosten van extra capaciteit hoog zijn, zijn de verliezen die hiermee gepaard gaan hoger dan de baten die flexibiliteit met zich meebrengt. Deze conclusie trekken Behrens en Lijesen uit hun speltheoretische model.

Behrens, C. en M. Lijesen (2012) Capacity choice under uncertainty with product differentiation. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 113.

Staatssteun

Banken met financiële steun van de overheid nemen meer risico. Dit concluderen Duchin en Sosyura uit data over Amerikaanse banken die in 2008 of 2009 aanvraag deden voor staatssteun. Door de staatssteun blijken banken relatief meer risicovolle leningen goed te keuren en risicovoller te investeren dan anders. Door de steun van de overheid wordt de solvabiliteit van banken echter wel beter, zodat de twee eerstgenoemde effecten enigszins worden tegengewerkt. Het totale effect van staatssteun is dat het defaultrisico van ontvangende banken met 21,4 procent toeneemt. Als een vergelijkbaar effect aanwezig is voor Nederlandse banken, dan kan men overwegen de acties van banken die staatssteun hebben verkregen te reguleren.

Duchin, R. en D. Sosyura (2012) Safer ratios, riskier portfolios: banks' response to government aid. *EBC Discussion Paper*, 025

Krimp

Het bbp-volume in Nederland nam in het derde kwartaal van 2012 af met 1,1 procent vergeleken met het tweede kwartaal van 2012. Deze seizoensgecorrigeerde krimp is procentueel groter dan in bijvoorbeeld Spanje, Italië of Portugal. Vergeleken met het derde kwartaal van 2011

Bureaucratie

Mensen die bereid zijn aan starre, voor het gevoel nutteloze regels te voldoen zijn meer bereid om gewenst gedrag te vertonen. Dit blijkt uit het laboratoriumexperiment van Kimbrough en Vostroknutov. Ook zijn deze types meer bereid om gewenst gedrag te belonen. Uit deze resultaten blijkt dat starre regels handhaven een manier is om de juiste werknemers of zakenpartners te selecteren. Ook blijkt dat bureaucratie bij de overheid in het verstrekken van subsidies en uitkeringen gunstige selectie-effecten kan hebben.

Kimbrough, E.O. en A. Vostroknutov (2012) Rules, rule-following, and cooperation. *METEOR Research Memorandum*, 053.

Zoeken

Woningcorporaties zijn sinds begin 2011 verplicht om negentig procent van de woningen met een huurprijs van maximaal 652 euro toe te wijzen aan lage inkomens. Eskinasi et al. combineren kwalitatief en kwantitatief onderzoek om de effecten van deze beleidsmaatregel op de zoektijd naar woningen te voorspellen. De maatregel blijkt de zoektijd van lage inkomens direct te verkorten met 19 procent. Dat van middeninkomens neemt echter direct toe met 52 procent. De komende vijftien jaar zullen deze effecten nog sterker worden.

Eskinasi, M., C. de Groot, M. van Middelloop, F. Verwest en J. Conijn (2012) *Effecten van de staatssteunregeling voor de middeninkomensgroepen op de woningmarkt – een simulatie*. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Snel

Institutionele investeerders kunnen hun effecten tegenwoordig automatisch verhandelen op basis van een algoritme. Deze algoritmen zijn dusdanig geavanceerd dat de eerste beursreactie geschiedt in een fractie van een seconde na de bekendmaking van macro-economisch nieuws. Scholtus et al. onderzoeken de impact van de snelheid van het algoritme op het beursrendement. Hun empirische onderzoek dat gebruikmaakt van Amerikaanse beursdata uit de periode 2009–2011 toont aan dat het beursrendement significant afneemt zodra het algoritme meer dan tien milliseconden nodig heeft om te handelen op basis van nieuws. Het verlies aan rendement is groter als het nieuws gepubliceerd wordt op dagen dat de beursvolatiliteit hoog is.

Scholtus, M., D. van Dijken B. Frijns (2012) Speed, algorithmic trading, and market quality around macroeconomic news announcements. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 121.

Verwarming

De maatschappelijke welvaart in Nederland is het hoogst als bijna alle huishoudens overstappen van de HR-ketel naar een elektrische warmtepomp om hun huis te verwarmen. Dit concludeert Ten Cate op basis van een

theoretisch model dat onder andere de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk en de CO₂-prijs meeneemt. Het is echter privaat niet optimaal om een warmtepomp aan te schaffen, omdat huishoudens de CO₂-prijs niet meenemen in hun keuze. De overheid kan deze suboptimale beslissing corrigeren door de belasting op elektriciteit te verlagen ten opzichte van de belasting op gas. Wanneer zij dit doet gaan huishoudens er minimaal 57 euro per jaar op vooruit. De belasting om de vereiste uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk te financieren is in dit getal inbegrepen.

Cate, A. ten (2012) The socially optimal energy transition in a residential neighbourhood in the Netherlands. *CPB Discussion Paper*, 222.

1,1%
SINDS 1916

Krimp bbp-volume

is de krimp in het Nederlandse bbp-volume 1,4 procent, waar het bbp van de eurozone gemiddeld met 0,6 procent kromp. Dit blijkt uit vroege schattingen van Eurostat.

Eurostat (2012) GDP down by 0.1% in the euro area and up by 0.1% in the EU27. *Persbericht*, 15 november.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.